

Door wilskracht zegevieren: sport in W.O.2

Jurrit van de Vooren

DOOR WILSKRACHT ZEGEVIEREN

Sport in de Tweede Wereldoorlog

Balans

Jurrit van de Vooren DOOR WILSKRACHT ZEGEVIEREN

21

Sport in de tweede wereldoorlog

Sport verbreedert. Oorlog is haat. Sport is gezond. Oorlog is ellende. Sport is leven. Oorlog is dood. In alles zijn sport en oorlog niet met elkaar te verenigen en toch trok het voetbal in de Tweede Wereldoorlog wekelijks duizenden beoefenaars en tienduizenden bezoekers. Sportclubs groeiden als kool; in de zwaarste tijd uit onze moderne geschiedenis kende de Nederlandse sport een grote opleving. Zelfs ná de uitsluiting en deportatie van de Joodse leden.

Sporthistoricus Jurryt van de Vooren deed baanbrekend onderzoek naar deze paradox in onze sportieve én nationale geschiedenis. Hij beschrijft hoe sport werd gebruikt als ontsnapping uit de ellende, maar ook als ideologisch wapen, als middel om soldaten te laten herstellen, als verzetsmiddel tegen de bezetter.

Van de Vooren verzamelde data en merkwaardige verhalen die een nieuw beeld geven over de mens in de oorlog: over voetbalclub Swastika met vooral Joodse leden – mét swastika op het shirt. Over de kampioen van het Kale Koppen Kamp in Tjimahi. Over de 25 Nederlandse Olympiërs die werden vermoord in een concentratiekamp. Over de gehandicaptensport, die ontstond als behandeling voor gewonde militairen. En over de vele monumenten en gedenkstenen voor sporters, die nog altijd overal om ons heen te vinden zijn.

Uitgeverij Balans.

INHOUD	
De oorlog van nu in het vergeten monument van straks 7	
1	Vrienden van Duitsland - Sport voor de Tweede Wereldoorlog 11
2	Een swastika op het shirt - Sport en politiek in de jaren dertig 21
3	Het verlaten vuur - De olympische beweging voor de Tweede Wereldoorlog 31
4	Heilig voetbal boven de sabbat - De Joodse sport voor de Tweede Wereldoorlog 41
5	Niet praten over de oorlog - Sport in september 1940 46
6	Ik ben van Holland - Sport in mei 1940 55
7	Dodenbalken in nood - Voetbal het september 1944 61
8	Geen graspietje groeit - Voetbal in de Hongerwinter 71
9	Gevaarlijk is - Schaatsen in vrilgust 84
10	De kracht van de geest - Overige sporten in oorlogstijd 97

11	Achter de poorten van het Olympisch Stadion - Honderdduizenden bezoekers per jaar 107
12	Een eiland in de storm - De Nederlandse krijgsmacht en sport 118
13	Stormers en stormiers - Sport bij het nationaalsocialisme 130
14	De hartslag van de Holocaust - De Joodse sport in de Tweede Wereldoorlog 140
15	Funland - De sport in een bevrijd Nederland 157
16	De zuiveringen - De archieven gaan open 170
17	Brandend vuur - De olympische beweging na de Tweede Wereldoorlog 186
18	Een groot verhaal - De nalatenschap van de Tweede Wereldoorlog 194
	Verantwoording 204
	Noten 209
	Bijlagen
	De omgekomen Nederlandse olympiërs 216
	De leden en betrokkenen van de knokploegen van 1941 233